Универзитет у Београду
Филолошки факултет

Београд, _____(датум)

ИЗВЕШТАЈ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ, КАНДИДАТА И МЕНТОРА ЗА ИЗРАДУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

I - ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

1. Орган који је именовао Комисију:

   Наставно-научно веће Филолошког факултета Универзитета у Београду на седници одржаној 29.јануара 2020. донело је Одлуку бр.378/1 о образовању Комисије за одобрење теме за израду докторске дисертације коју је кандидаткиња Милена Стојановић, мастер, пријавила под насловом „Епистемички модални прилози у енглеском и српском језику“

2. Састав Комисије

1) др Ивана Трбојевић Милошевић, ванредни професор, ужа научна област Англистика , Филолошки факултет Универзитета у Београду, Катедра за англистику.
2) др Ненад Томовић, доцент, ужа научна област Англистика , Филолошки факултет Универзитета у Београду, Катедра за англистику
3) др Данка Синадиновић, доцент, ужа научна област Страни језик , Медицински факултет Универзитета у Београду

II - БИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Милена Стојановић уписала је Филолошки факултет Универзитета у Београду 2007., а 2011. године стиче звање *дипломирани филолог англиста* са просечном оценом 9,58. Наредне 2012. године завршава мастер студије на истом факултету са просечном оценом 10,00 и стиче звање *мастер професор језика и књижевности,* након чега уписује докторске студије на матичном факултету. На докторским студијама ЈКК (језик, књижевност, култура) одлучује се за модул језик, где је положила све законом и програмом ДАС предвиђене испите.

Од 2012-2015. ради као предавач курсева и тутор енглеског језика у приватној школи језика Контекст, а од 2013. до данас је запослена као наставник енглеског језика у Средњој школи у Гроцкој.

III - БИБЛИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

/

IV - ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ КАНДИДАТА ДА РАДИ ДИСЕРТАЦИЈУ

На основу увида у биографију кандидата, Комисија сматра да кандидаткиња Милена Стојановић, мастер испуњава услове за израду докторске дисертације.

V - ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ПРЕДЛОЖЕНОГ МЕНТОРА

За ментора је предложена др Ивана Трбојевић Милошевић, ванредни професор) Филолошког факултета у Београду, Катедра за англистику, руководилац при изради већег броја успешно одбрањених магистарских радова и доктората као и при изради великог броја дипломских академских радова (мастер). Била је члан у већем броју комисија за преглед, оцену и одбрану магистарских и докторских теза.

Библиографија ментора са најмање 5 јединица релевантних за област из које се ради докторска дисертација.

1. Trbojević-Milošević, I. (2004). *Modalnost, sud, iskaz. Epistemička modalnost u engleskom i srpskom jeziku.* Beograd: Filološki fakultet.
2. Trbojević-Milošević, I. (2004) Epistemic Modality and Conditionals in English and Serbian: A Contrastive Approach u *English Modality in Perspective*: Genre Analysis and Contrastive Studies, R. Facchinetti and F. Palmer (eds.). Peter Lang, Europäischer Verlag der Wissenschaften. 191-204
3. Trbojević-Milošević, I. (2009). Crossing boundaries or how similarities can be dangerous. *Acta Universitatis Wratislaviensis, Wroclaw*, No 315, Anglica Wratislaviensia XLVII, Wydawnictvo Uniwersytetu Wroclawskiego, 73-80.
4. Trbojević-Milošević, I. (2009). Some contrasts in politeness structure of English and Serbian. In: Kuzniak M., Rozwadowska B. (eds) PASE Papers 2008: Studies in Language and Methodology of Teaching Foreign Languages, Wroclaw: Oficyna Wydawnicza ATUT, 177-184.
5. Trbojević-Milošević, I. (2008). Grammar Can Hurt: A Contrastive View of English and Serbian Imperatives. In: Rasulić, K. and I. Trbojević (eds) ELLSSAC Proceedings - English Language and Literature Studies: Structures across Cultures, Belgrade: Faculty of Philology, 117-128.
6. Trbojević-Milošević, I. (2018) Corpus Evidence for Evidentials in English and Serbian Political Interviews. In BELLS Vol.10. Special Issue. Rasulić, K. and I.Trbojević-Milošević (eds). Beograd. Filološki fakultet.

Комисија сматра да др Ивана Трбојевић Милошевић испуњава све услове за ментора ове докторске дисертације из области семабтике модалности и контрастивне лингвистике. .

VI - ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ

1. Формулација наслова тезе :
   Епистемички модални прилози у енглеском и српском језику

   Комисија закључује да је радни назив тезе прикладан и да добро репрезентује суштину предложене теме истраживања.

2. Предмет истраживања

Предмет истраживања предложене докторске дисертације су модалнни прилози у енглеском и српском језику посматрани као епистемички оператори (модализатори) пропозиције из угла когнитивне и функционалне лингвистике. Рад ће се фокусирати на контрастирање ових облика у енглеском и српском језику са циљем идентификовања успостављања релација сличности или контраста међу њима.

   Комисија закључује да је предложени предмет истраживања својом сложеношћу, актуелношћу и значајем у областима дисертације.

3. Библиографија прелиминарних истраживања
   Кандидат је приложио библиографију од преко стотину библиографских јединица релевантних за истраживање. Овде наводимо јединице најзначајније за истраживање:

Aijmer, Karin. (2001). Epistemic modal adverbs of certainty in an English-Swedish perspective. SPRIK Reports.

Aijmer, Karin & Foolen, Ad & Simon-Vandenbergen, Anne-Marie. (2006). Pragmatic markers in translation: a methodological proposal. In Kerstin Fischer (Ed.) *Approaches to Discourse Particles.* (pp. 101-114). Elsevier.

Anand, Pranav and Adrian Brasoveanu .(2010). Modal Concord as Modal Modification. Proceedings of Sinn und Bedeutung, 2010. people.ucsc.edu

Bhatt, Rajesh. (2006). *Covert Modality in Non-finite Contexts*. Artemis Alexiadou T. Alan Hall (Eds.). Berlin: Mouton de Gruyter.

Bybee, Joan, Revere Perkins, William Pagliuca. (1994). *The Evolution of Grammar: Tense, Aspect and Modality in the Languages of the World*, Chicago and London: The University of Chicago Press.
Bybee, Joan. (2010). *Language, Usage and Cognition*. Cambridge: CUP.

Celle, Agnès. (2009). Hearsay adverbs and modality. In Raphael Salkie, Pierre Busuttil and Johan van der Auwera (Eds.) *Modality in English: Theory and Description* (pp. 269-292). Berlin: Mouton de Gruyter.

Cinque, Guglielmo. (1999). *Adverbs and Functional Heads: A Cross-Linguistic Perspective.* Oxford: OUP.

Coates, Jennifer. (1995).The Expression of Root and Epistemic Possibility in English. In Joan Bybee and Suzanne Fleischman (Eds.) *Modality in Grammar and Discourse* (pp. 55-66). Amsterdam: John Benjamins.

Declerck, Renaat. (2011). The definition of modality. In Adeline Patard and Frank Brisard (Eds.) *Cognitive Approaches to Tense, Aspect, and Epistemic Modality* (pp. 21-44). Amsterdam: John Benjamins.

Frawley, William. (1992). *Linguistic Semantics*. Hillsdale, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associate Publishers.

Hengeveld, Kees. (2004). Illocution, mood and modality. In Geert Booij, Christian Lehmann, Joachim Mugdan, Stavros Skopeteas in collaboration with Wolfgang Kesselheim (Eds.) *Morfology, Volume 2* (pp. 1190-1202). Berlin: Walter de Gruyter.

Heim, Irene and Angelika Kratzer. (1998). *Semantics in Generative Grammar.* USA: Blackwell Publishers.

Hoye, Leo. (1997). *Adverbs and Modality in English*. London: Longman.

Kačmárová, Alena. (2011). Modality - a framework for conveying judgements. In *SKASE Journal of Theoretical Linguistics* 8, 6-23.

Karagjosova, Elena. (2003). Modal particles and the common ground: Meaning and functions of German *ja, doch, eben/halt* and *auch.* In Peter Kühnlein, Hannes Rieser and Henk Zeevat (Eds.),
Perspectives on Dialogue in the New Millennium (pp. 335-350). Amsterdam: John Benjamins.

Kärkkäinen, Elise. (2003). *Epistemic Stance in English Conversation: A description of its interactional functions, with a focus on I think.* Amsterdam: John Benjamins.

Kratzer, Angelika. (2012). *Modals and Conditionals*. Oxford: OUP.

Krug, G. Manfred. (2001). Frequency, iconicity, categorization: Evidence from emerging modals. In Joan Bybee and Paul Hopper (Eds.) *Frequency and the Emergence of Linguistic Structure* (pp. 309-338). Amsterdam: John Benjamins.

Lassiter, Daniel. (2010). *Gradable epistemic modals, probability, and scale structure*. Proceedings of SALT 20. 197–215.

Lyons, John. (1977). *Semantics II*, Cambridge: CUP.

Nuyts, Jan. (1992). Subjective vs. Objective Modality: What Is the Difference? In Michael Fortescue, Peter Harder and Lars Kristoffersen (Eds.) *Layered Structure and Reference in a Functional Perspective* (pp.73-98). Amsterdam: John Benjamins.

Nuyts, Jan. (2001). *Epistemic modality, language, and conceptualization : a cognitive-pragmatic perspective*. Amsterdam: John Benjamins.

Nuyts, Jan. (2005). The modal confusion: on terminology and the concepts behind it. In Alex Klinge and Henrik Høeg Müller (Eds.) *Modality: studies in form and function.* (pp. 5-39). London: Equinox Publishing Ltd.

Palmer, Frank Robert. (1986). *Mood and Modality*, Cambridge: CUP.

Palmer, Frank Robert. (2001). *Mood and Modality*, 2nd ed., Cambridge: CUP.

Perkins, Michael. (1983). *Modal expressions in English*, University of Michigan: Ablex Publishing Corporation.

Piper, Predrag, Ivana Antonić, Vladislava Ružić, Sreto Tanasić, Ljudmila Popović, Branko Tošović. (2005). *Sintaksa savremenoga srpskog jezika: prosta rečenica*. Beograd: Institut za srpski jezik SANU.

Portner, Paul. (2009). *Modality.* Oxford: Oxford University Press.

Sesar, Dubravka. (1989). „O kategorizaciji modalnosti u normativnim sintaksama." *Jezik* 37, Zagreb, 39-48.

Sesar, Dubravka. (1996). „O deziterativnim iskazima u slavenskim jezicima." *Suvremena Lingvistika*, Zagreb, 41/42, 561-569.

Stanojčić, Živojin i Ljubomir Popović. (1997). *Gramatika srpskoga jezika. Udžbenik za I, II, III i IV razred srednje škole*. Beograd: ZUNS.

Stevanović, Mihajlo. (1957). *Gramatika srpskohratskog jezika za više razrede gimnazije*. Beograd: Nolit.

Stevanović, Mihajlo. (1979). *Savremeni srpskohrvatski jezik II. Sintaksa.* Beograd: Naučna knjiga.

Stević, Igrutin. (1964). „Jedna osobita vrsta predikatinosti: sintaksička struktura modusnih konstrukcija". *Književnost i jezik* 12/4, Beograd, 49-66.

Sweetser, Eve. (1984). Semantic Structure and Semantic Change: A cognitive linguistic study of modality, perception, speech acts and logical relations. PhD dissertation: Berkeley.

Šešić, Bogdan (1983) *Osnovi logike*, Beograd: Naučna knjiga.

Timotijević, Jelena. (2009). Another look at modals and subjectivity. In Raphael Salkie, Pierre Busuttil and Johan van der Auwera (Eds.) *Modality in English: Theory and Description* (pp. 105-122). Berlin: Mouton de Gruyter.

Traugott, Elizabeth. (2006). The Semantic Development of Scalar Focus Modifiers. In Ans van Kemenade and Bettelou Los (Eds.), *The Handbook of the History of English* (pp. 335 - 359). UK: Blackwell Publishing.

Trbojević-Milošević, Ivana. (2004). *Modalnost, sud, iskaz: epistemička modalnost u engleskom i srpskom jeziku*. Beograd: Čigoja štampa.

Tregidgo, Phillip S. (1982). „MUST and MAY: Demand and permission", *Lingua*, 56, 75-92.

Van der Auwera, Johan Donall P. 0 Baoill Eds. (1998). *Adverbial Constructions in the Languages of Europe*. Berlin: Mouton de Gruyter.

Van der Auwera, Johan and Plungian Vladimir. (1998). „Modality's semantic map", *Linguistic typology,* Volume 2, 79-124.

Van der Auwera, Johan, Ewa Schalley & Jan Nuyts (in print) Epistemic possibility in a Slavonic parallel corpus: A pilot study. In: P. Karlik & B. Hansen (Eds.), *Modalität in slavischen Sprachen. Neue Perspektiven.* München: Sagner.

Usonienė, Aurelia & Audrone Šolienė. (2012). Choice of strategies in realizations of epistemic possibility in English and Lithuanian: A corpus-based study. In Stefania Marzo, Kris Heylen and Gert De Sutter (Eds.), *Corpus Studies in Contrastive Linguistics* (pp.141-166). Amsterdam: John Benjamins.

Werner, Abraham. (1991). The Grammaticalization of the German Modal Particles. In Elisabeth Closs Traugott and Bernd Heine (Eds.), *Approaches to Grammaticalization II* (pp. 331-380). Amsterdam: John Benjamins.

4. Циљеви истраживања:

Циљеви предложеног истраживања су вишеструки:

- Да укаже на концептуалну важност појма модалности за људску врсту и комуникацију и истражи разлоге за релативно касно интересовање лингвистике за њено подробније испитивање у оквиру језика у односу на њене почетке у филозофији и логици у време класичне Грчке и Аристотела.
- Да пружи преглед најутицајнијих лингвистичких теорија модалности и укаже на поједине предности и недостатке ових приступа при истраживању и описивању конкретнијих појмова који припадају домену модалности. При томе ће покушати

да објасни због чега још увек не постоји јединствена, свеобухватна и општеприхваћена дефиниција модалности.

- Да покаже релативно ниску заступљеност истраживања модалности у српској литератури и њене теоријске недостатке, као и да укаже на потребу за систематичнијим и свеобухватнијим приступом феномену модалности у нормативним граматикама домаћих аутора.
- Да разјасни несугласице поводом различитих виђења опсега модалности и њене поделе на подтипове који су, између осталог, условљени приклањањем аутора различитим лингвистичким традицијама и приступима попут формалне семантике, функционалне лингвистике, когнитивне лингвистике и др.
- Да покуша да разјасни због чега се у литератури срећу различити називи за речи које су у фокусу нашег истраживања попут прилога, речца и партикула. Такође, у домаћој литератури налазимо различите термине попут модалитета, модуса, модалности и др. које ћемо настојати да разграничимо.
- Да на примерима из корпуса (паралених и једнојезичних) покаже типолошке сличности при изражавању епистемичке модалности у српском и енглеском језику, као и да истакне разлике у енкодирању модалности између двају језика.
- Да упореди значај модалних прилога при изражавању епистемичке модалности у енглеском и српском језику имајући у виду виши степен граматикализованости модалних глагола у енглеском језику као и њихов статус граматичке категорије.
- Да укаже на важност испитивања епистемичких модалних прилога која су у литератури о модалности на маргинама у односу на граматичке експоненте модалности услед практичног изједначавања истраживања модалних значења са истраживањима значења модалних глагола у англистичкој литератури.
- Да поједине карактеристике модалности, попут градијентности (скаларности) и субјективности, ближе одреди уз помоћ семантике и дескрипције епистемичкох модалних прилога. При томе ће покушати да на примерима из корпуса одбаци став формалне семантике у оквиру које се модалност (епистемичка и неепистемичка) посматра као ствар дискретних (оделитих) категорија пре него скала или континуум.
- Да утврди списак најфреквентнијих епистемичких модалних прилога у српском језику на основу истраживања корпуса, као и да опише контексте у којима се јављају и положаје унутар исказа.

5. Хипотезе и резултати

Српски и енглески су типолошки слични језици у погледу изражавања епистемичке модалности модалним прилозима. Очекује се потврда ове хипотезе.

- Будући да модални глаголи у српском језику нису граматички и семантички оделит систем као што је то случај са модалним глаголима у енглеском језику, модални

прилози су у српском језику заступљенији као средство за изражавање епистемичких модалних значења. Очекујеу се резултати који потврђују ову хипотезу.

- Епистемички модални прилози самостално, или у спрези са другим експонентима модалности, на епистемичком континууму (скали) могу изразити значајно већи број модалних значења него што је то случај са модалним глаголима.Очекује се потврда ове хипотезе.

6. План рада

Рад ће бити подељен у две основне целине: теоријску и емпиријску. У оквиру уводног дела теоријског разматрања тезе аналитички ће се дискутовати о концептуалном значају модалности за комуникацију . При томе ће се интердисциплинарно размотрити истраживања овог феномена у наукама сродним лингвистици.

Након тога ће уследити терминолошка разјашњења и анализа наутицајнијих лингвистичких теорија модалности са циљем да се укаже на њихове предности и недостатке. При томе ћемо пружити преглед различитих подела модалности на подтипове. Затим ћемо размотрити различите опсеге модалности са којима се сусрећемо у научној литератури и одредити ширину појма којом ћемо се бавити у нашем истраживању. Теоријско-методолошки оквир рада ће представљати схватања епистемичке и неепистемичке модалности теорија које своје утемељење имају у когнитивној и функционалној лингвистици. Рад ће прихватити еклектичан модел дескрипције где је погодно јер сврха дисертације није да понуди механички и свеобухватан модел модалности већ да опише поједине сличности и разлике у изражавању модалности у енглеском и српском језику и да укаже на потребу за даљим истраживањима.

Поједине опште карактеристике модалности, попут евиденцијалности, субјективности, миративности и др., којима се аутори интензивно баве у модерним расправама о модалности, биће анализиране у односу на њихов значај за истраживање модалних прилога.
Посебно поглавље биће посвећено истраживањима модалности у научној литератури на српском језику где ћемо указати на потребу за свеобухватнијим и систематичнијим теоријским приступом овој теми.

Пре приступања корпусном истраживању епистемичких модалних прилога, размотрићемо њихов статус у академском дискурсу и нормативним граматикама енглеског и српског језика где ћемо указати на потешкоће приликом њиховог дефинисања имајући у виду разуђеност категорије и несугласице у погледу сврставања одређених лексема или скупова лексема у прилоге.

7. Методе истраживања

Служећи се контрастивном анализом, упоредиће се експоненти епистемичке модалности у енглеском и српском језику. При томе ће се приступити паралелном енглеско-српском корпусу доступном истраживачу, као и једнојезичном корпусу српског језика СрпКор2013 аутора Душка Витаса и Милоша Утвића. По потреби ће се користити сопствени примери и преводи, као и примери преузети од других аутора.

За подробнија разјашњења и тумачења података и резултата добијених корпусним истраживањем кандидат ће се служити научном методом анкете. На тај начин ће се квантитативни подаци бити и квалитативно анализирани.

VII - ЗАКЉУЧАК СА ОБРАЗЛОЖЕНОМ ОЦЕНОМ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ, КАНДИДАТА И МЕНТОРА

На основу наведених података о кандидату, Комисија констатује да је Милена Стојановић, мастер, подобна за израду докторске дисертације.

На основу постављених циљева и очекиваних резултата, Комисија констатује да је предложена тема подобна за израду докторске дисертације у областима семантике модалности и контрастивне лингвистике.

На основу наведених података о предложеном ментору, Комисија констатује да је др Ивана Трбојевић Милошевић подобна за ментора предложене докторске дисертације.

На основу изнетог, Комисија предлаже Наставно-научном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да донесе позитивне оцене о подобности кандидата Милене Стојановић, мастера, и предложене теме докторске дисертације “ Епистемички модални прилози у енглеском и српском језику “ а да се за ментора именује др Ивана Трбојевић Милошевић.

Потписи чланова Комисије:

1. _____

2. _____

3. _____